

Ἄγαπητέ Φίλε κ. ΑΡΣΕΝΗ,

Ἐπεσχέθην ἐν' ἀποστείλω ὑπὲρ τοῦ ἀξιολόγου ὑμῶν Ἡμερολογίου, Μελέτην *Περὶ τῆς Ἐν Ἑλλάδι Ποιήσεως*, τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν καὶ τῷ κοινῷ διὰ τῆς πρό τινος χρόνου ἐκδοθείσης καλλίστης Ἀγγελίας ὑμῶν. Ἀτυχῶς διάφοροι ἀπρόοπτοι περιστάσεις ἐπῆλθον ἔκτοτε παρακωλύσασαί με, ὅπως δυνηθῶ νὰ ἐκπληρώσω τὴν ὑπόσχεσίν μου ταύτην.

Ἐνεκὰ τούτου ἠναγκάσθην νὰ περιορισθῶ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἐπομένων ὀλίγων σελίδων ἐπὶ θέματος εἰδικωτέρου καὶ ἥσσονα ἀπαιτοῦντος χρόνον καὶ ἐνασχόλησιν.

Ἐλπίζω ὅτι θὰ τύχοι συγγνώμης παρ' ὑμῶν τε καὶ τῶν ὑμετέρων ἀναγνωστῶν διὰ τὴν παράδοξον ταύτην.

Διατελῶ εἰλικρινῶς Ἐμέτερος

TIMESON

Ἀθήναι, τῇ 28 Νοεμβρίου 1885

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

Ετύγχανον ἐσχάτως περιπλανῶν τὸ βλέμμα μου ἐπὶ τινῶν βιβλίων ἀκόμψου ἐξωτερικοῦ, ὧν ὁ χάρτης ἐκτὸς τῆς ἀπορροφητικῆς ιδιότητος ἦν προσέλαβε καὶ τῶν σιδηροχρόων κηλίδων, αἵτινες ἐποίκιλλον τὴν λευκὴν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν, ἀνέδιδε τὴν ἀόριστον ἐκείνην ὁσμὴν τὴν μαρτυροῦσαν κρεῖττον παντὸς ἐτέρου στοιχείου περὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐπηρείας τοῦ πανδαμάτορος χρόνου. Ἡ ὁσμὴ ἐκείνη παρήγαγέ μοι παράδοξόν τινα συναίσθησιν. Μοὶ ἐφάνη ὅτι εἰσέπνεον τὴν λεπτὴν εὐωδίαν, ἣτις αἴφνης ἀναδίδεται ὅταν ἀνοίγωμεν κιθωτίδιόν τι ἐν ᾧ πρὸ ἐτῶν, πρὸ πολλῶν ἐτῶν, κατεκλείσαμεν προσφιλεῖ ἔγγραφα καὶ ἀντικείμενα μετὰ μύρων. Ἡ ὁσμὴ ἐκείνη παρίστατο πρὸ ἐμοῦ ὡς τὸ ἄρωμα τοῦ παρελθόντος. Ὅπόσας ἰδέας, ὅπόσας σκέψεις, δὲν μοὶ ἐνέπνευσεν

ἐν μιᾷ στιγμῇ! Ἐμνήσθη ἡμερῶν ἀρχαίων! Ἐν ταῖς σελίσι τῶν βιβλίων ἐκείνων ἀντενακλῶντο ὡς ἐν κατόπτρῳ ἡ παιδική μου ἡλικία μετὰ τῶν ἡδονῶν τῆς φαντασίας καὶ τῆς ἀμεριμνησίας, καὶ ἡ πρό τινων δεκαετηρίδων Ἑλλάς μετὰ τῶν ἐλπίδων, τῶν πεποithέσεων, καὶ τοῦ ζωηροῦ πνευματικοῦ αὐτῆς βίου. Ἰπτατο περὶ ἐμὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν τὰ πάντα ἦσαν παρ' ἡμῖν ἰσχυρά. Διάνοιοι ἀκμαῖαι, καρδία εὐαίσθητοι, ψυχαὶ ἀγναὶ συνεμίγνυντο τότε. Ἡ φαντασία καὶ τὸ αἶσθημα δὲν ἠδύναντο οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ μένωσιν ἐν ἀδρανεῖ καταστάσει. Ἐδρῶν ἀεννάως, καὶ ἐπεβάλλοντο εἰς τὴν κοινωνίαν, ἀπλήστως τὰ προϊόντα αὐτῶν καταβροχθίζουσαν. Ἦν ἡ λαμπρὰ ἐποχὴ ἡ ἀναδεικνύσα ὅτι ὁ Γκαίτε ἀποδίδει εἰς τὴν νεότητα :

« Τὴν δύναμιν τοῦ ἔρωτος, καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ μίσους. »

* *

Τὰ βιβλία ταῦτα ἔφερον ὡς τίτλον : « Ποιήσεις Θεοδώρου Γ. Ὀρφανίδου. » Μικρὸς ἐτι ὢν ἐτρύφων ἀπλήστως ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτῶν, καὶ ἡσθανόμην ἄκρατον συγκίνησιν ἐν τῇ περιπαθείᾳ, καὶ εὐρισκον ἄρρητον ἡδονὴν ἐν τῇ χάριτι αὐτῶν. Ἄλλ' ἤδη μετὰ τὴν πάροδον πολλῶν ἐτῶν, καθ' ἃ ἐνέκυψα εἰς τὴν μελέτην ἄλλων παντοδαπῶν ἔργων, ἐπανελθὼν μετ' εὐαρεσκείας εἰς τὴν ἀπόλαυσιν ἐκείνων, ἅτινα μὲ καθῆδον ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ, κατελήφθη ὑπὸ βαθέος θαυμασμοῦ πρὸ τῶν μνησθεισῶν ποιήσεων. Διείδον ἐν αὐταῖς πᾶν ὅτι δύναται νὰ τέρψῃ τὴν φαντασίαν, νὰ ἠδύνη τὴν καρδίαν, νὰ ἐξυψώσῃ τὸ πνεῦμα. Μεγαλοπρεπεῖς στίχοι ἐκτυλίσσονται ἐκεῖ δίκην κυμάτων κυλινδουμένων ἀπωθεν, θραυομένων ἐν τῇ ἀκτῇ τοῦ νεωτέρου κόσμου, καὶ ἐκβραζόντων τὰ φύκη τῆς ἀρχαιότητος. Ὁ ποιητῆς αὐτῶν ἐστράφη πρὸς τὴν πηγὴν τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ἀληθοῦς, ὅπως ἀντλήσῃ ἔμπνευσιν, ιδέας, αἰσθήματα, καὶ μέτρα, καὶ λέξεις. Ἑλλὴν αὐτὸς οὐδόλως ἐπελάθετο τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος πρὸς ἣν ἅπαντα τὰ μεγάλα πνεύματα ἅμα τῇ πρώτῃ δονήσει τῆς φαντασίας ἔστρεψαν τὸ βλέμμα. Οὕτω ἐνέκυψεν εἰς τὴν μελέτην τῶν ὑπερτάτων προϊόντων τῆς διανοίας τῶν δαιμονίων ἡμῶν προγόνων. Ἡ λατρεία πρὸς ταῦτα, καὶ ἡ ἐπίδρασις τούτων, ἀναφαίνονται ἐν ἐκάστῃ τῶν προκειμένων ποιήσεων, οἷοςδήποτε καὶ ἂν ἦ ὁ χαρακτήρ αὐτῶν. Καὶ ὁ ἄκρατος ἐνθουσιασμός ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητος, ὁ λαμπρότερος καὶ εὐγενέστερος τῶν ἐνθουσιασμῶν διὰ

πάντας, ἀλλ' ἰδίως διὰ τοὺς Ἕλληνας, πλανᾶται οὐ μόνον ἐν τῇ ἰδέᾳ τῶν ποιήσεων τοῦ Θεόδωρου Ὀρφανίδου, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ τύπῳ αὐτῶν. Καὶ ὁ ποιητὴς οὗτος, ὁ καταδείξας ἐν τοῖς Σατυρικοῖς αὐτοῦ ἔργοις ὁπόσον ἐξόχως δύναται νὰ χειρίζεται τοὺς ἰάμβους μετὰ τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ἀνέδειξεν ἐν ἑτέραις ποιήσεσι τὸ δακτυλικὸν ἐξάμετρον, ἀκολουθήσας εἰς τοῦτο τὸ εὐγενὲς παράδειγμα τοῦ Ἄλ. Ῥαγκκβῆ, μιμηθέντος πάλιν τὸν Κλόποτσκ, τὸν Γάίβελ, τὸν Σίλλερ καὶ αὐτὸν τὸν Γκαίτε, ὧν ὁ πρῶτος ἐν γένει, καὶ οἱ λοιποὶ ἐν μέρει ἐφήρμωσαν ἐν ταῖς ποιήσεσιν αὐτῶν τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν μέτρον. Ἀφ' ἑτέρου καὶ ἡ γλῶσσα, ἣς χρῆσιν ποιεῖται ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης, ἐμφαίνει τὴν πρὸς τὴν ἀρχαιότητα λατρείαν. Ἡ γλῶσσα αὕτη εἶναι ῥυθμικὴ, ἄγνή, καὶ ἄμωμος. Ἐκάστη λέξις εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἐκφραστικὴ καὶ γλυκεῖα, συγκρινομένη δὲ μετ' ἄλλων παράγει γοητευτικὴν ἁρμονίαν. Αἱ φράσεις καθίστανται οὕτω ἐμμελεῖς, αἱ δὲ περίοδοι προσκτῶνται εὐάρεστον μεγαλοπρέπειαν.

* *

Ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης εἶναι εἷς ἐκ τῶν γιγάντων ποιητῶν, δι' ὧν πρό τινας χρόνου ἡ Ἑλλάς ἐκοσμεῖτο καὶ ἀνεπτύσσετο, καὶ ὧν ἤδη τυγχάνει στεῖρα. Εἶναι ἀνδρώδης, στιβαρὸς, ἀληθῆς ποιητῆς. Κατενόησεν ἀκριβῶς, ὡς καὶ πάντες οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ, ὅτι ὁ μέγας φιλόλογος πρέπει νὰ ᾖ μέγας σπουδαστής, καὶ ὅτι ἡ ποίησις εἶναι τότε μόνον ὑψηλὴ, ὅταν στηρίζεται ἐπὶ ὑψηλῶν γνώσεων, καὶ παρέχη διδάγματα, εἴτε ὑπὸ τῆς σπουδῆς ἐμπνεόμενα, εἴτε ὑπὸ τῆς πείρας.

Καὶ αἰσθανόμενος ἑαυτὸν τεθωρακισμένον ἀρκοῦντως, ἐχώρησεν εὐθαρσῶς εἰς τὴν κονίστραν, ἐπάλαισεν ἐρρωμένως καὶ ἐνίκησε. Τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα θὰ κατέχωσιν ἀείποτε μίαν τῶν πρώτων θέσεων ἐν τῷ φιλολογικῷ στερεώματι τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἐν αὐτοῖς διακρίνει τις φιλοσοφίαν, φυσιολογίαν, ἱστορίαν, ἀνατομίαν καὶ ῥητορικὴν ἔτι, διότι ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης εἶναι, ὡς ὁ Σίλλερ, ῥήτωρ ἐν τῇ ποιήσει. Τὸ μέγα καὶ ἑκτακτον τοῦτο προσὸν, παρατηρεῖται ἰδίως ἐν τῇ « Χίψ Δούλη, » ἐν ἣ ἡ τῶν συνωμοτῶν συνέλευσις παρεμφερεί τῇ ὁμοίᾳ σκηνῇ τοῦ « Γουλλιέλμου Τέλλου, » τὰ δὲ λαμπρὰ ἔπη τοῦ Ἰσιδώρου πρὸς τὸν Ἰουστινιανὸν, ἀναμιμνήσκουσι τὸν ὑπέρτατον μονόλογον τοῦ ἥρωος τῆς Ἑλβετίας ἐν τῷ μνησθέντι δράματι.

Ἄλλ' ὁ Ὀρφανίδης διὰ τῶν ποιήσεων αὐτοῦ, δὲν ἀποτελεῖ ἴδιον ὑπερφυᾶ τύπον τυχαίως ἀνακλύψαντα. Εἶναι τέκνον μιᾶς ἐποχῆς, ἣς τὸ πνεῦμα ἀπετυπώθη οὐχὶ ἐπ' αὐτοῦ μόνον ἀποκλειστικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀναφανέντων χρόνοις, καὶ τὸν αὐτὸν πνευματικὸν βίον ἀγόντων. Ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ οἱ Ἕλληνες ποιηταὶ ἐνησχολοῦντο ἀπαύστως εἰς μελέτας καὶ μελέτας εὐρείας, γενικὰς καὶ συστηματικὰς. Εἶχον μεγάλην πεῖραν τῆς κοινῆς, ἐβυβίζοντο ἀπλήστως καὶ εὐφροσύνως εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ἀρχαίου πνευματικοῦ κόσμου καὶ παρηκολούθουν κανονικῶς καὶ ἐπιμόνως τὴν ἀνέλιξιν τῆς φιλολογίας τῶν μεταγενεστέρων χρόνων. Ἦσαν ὡς πᾶς ἀληθῆς ποιητῆς ἀναμορφωταί, διδάσκαλοι καὶ δημιουργοί. Εἰς αὐτοὺς ὀφείλεται ἡ ἀνάπλασις τῆς γλώσσης καὶ ἡ ἀνάδειξις αὐτῆς εἰς τὸ σημεῖον εἰς ὃ περιῆλθεν ἤδη καὶ ἔπερ μεθ' ἑσᾶ καὶ ἂν κραυγάζωσι τινες, εἶναι λαμπρὸν καὶ ἐνθαρρυντικώτατον. Οἱ Σοῦτσοι, ὁ Ῥαγκαβῆς, ὁ Ὀρφανίδης, ὁ Βερναρδάκης, ὁ Ζαλοκώστας ὑπῆρξαν οἱ Κορνήλιοι, οἱ Ἴόνσωες καὶ οἱ Βοκκάκιοι τῆς Ἑλλάδος. Ἡ πρόοδος ἦν μέχρι τοῦδε ἡ νεωτέρα ἡμῶν γλῶσσα ἔλαβεν, εἰς αὐτοὺς κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται. Ἐν πάσαις ταῖς χώραις, οἱ ἰσχυρότεροι ἀναμορφωταὶ τῆς γλώσσης ὑπῆρξαν οἱ ποιηταί, οἵτινες διὰ τοῦ ῥυθμοῦ τοῦ στίχου, τῆς γλυκύτητος τῶν αἰσθημάτων καὶ τοῦ ὕψους τῶν ἰδεῶν, ἐπιβάλλονται πολὺ ἀποτελεσματικώτερον ἐν τῇ ἀναπτύξει καὶ καθωραΐσει τῶν ἐκφράσεων τοῦ λαοῦ ἢ οἱ σοφώτεροι καὶ κραταιότεροι τῶν γραμματοδιδασκάλων. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς γλώσσης, οἱ μνησθέντες ἡμέτεροι ποιηταὶ ὑπερεῖχον καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις καὶ ἐν τοῖς αἰσθήμασι, παρῆγον δὲ οὐχὶ ὀθυρμάτια ἀλλ' ἔργα σιθισρὰ, σύνθετα καὶ ἀκμαῖα, ἀπαιτοῦντα μεγίστην δύναμιν καὶ μεγίστην τέχνην. Ἐδημιούργουν ἐποποιίας καὶ δράματα. Καὶ ἐπετύγχανον ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ δημιουργίᾳ.

* * *
 Ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης δὲν ἀνήκει εἰς τοὺς βαθεῖς καὶ μυστηριώδεις ἐκείνους ποιητὰς, ὧν τὰ ἔργα ὀφείλει τις ν' ἀνατάμη μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ νὰ διυλίση μετὰ μεγίστης ἐταστικότητος, ὅπως διαγνώσῃ τὸν ὑψηλὸν χαρακτήρα των, καὶ τὰς ἐξόχους αὐτῶν ἰδέας. Αἱ ποιήσεις αὐτοῦ δὲν ἐνέχουσι τοὺς ἀδάμαντας ἐκείνους τοὺς εὐρισκομένους ἐν τῇ «Θεῖᾳ Κωμῳδίᾳ» τοῦ Δάντου, ἀλλ' οὐς πρέπει νὰ ἐξαγάγῃ τις μετὰ μόχθου ἐκ τῶν ἐγκάτων τοῦ ἐδάφους, ἐν ᾧ

είσιν ἐσπαρμένοι, νὰ λειάνη καὶ νὰ στιλβώσῃ, ὅπως ἀναδείξωσιν ἅπασαν τὴν γοητευτικὴν, ἀπαράμιλλον καὶ ποικίλην αὐτῶν αἴγλην. Ἄλλ' ἀναδίδουσιν ἰδίαν ἀνταύγειαν, ἀσθενεστέραν πλὴν προφανεστέραν. Εἰσὶ κρύσταλλοι μὴ ἐκπέμποντες τὰς ζωηρὰς καὶ ἀνησυχούς τοῦ ἀδάμαντος φλόγας, ἀλλὰ μὴ δεόμενοι κατεργασίας, ὅπως παραχθῇ ἡ ὀμαλὴ καὶ ἤρεμος αὐτῶν λάμψις. Οὕτως ἄνευ μεγάλης κριτικῆς δεινότητος, δύναται τις νὰ διαγνώσῃ εὐχερῶς τὸν χαρακτήρα καὶ τὰς ιδιότητας τῶν ποιήσεων τοῦ Θεοδώρου Ὀρφανίδου, διεξερχόμενος ἀπλῶς ταύτας. Οἱ στίχοι αὐτοῦ εἰσὶ διαυγέστατοι καὶ ἀντανεκλώσι φαεινότερα ἅπαν τὸ αἶσθημα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ποιητοῦ. Ἡ γλυκύτης, ἡ καλαισθησία καὶ αἱ γνώσεις ὑπερεκχειλίζουσιν ἐν αὐταῖς, καὶ κατακληθῶσι καὶ τοὺς ἀπλουστέρους τῶν ἀναγνωστῶν. Οὕτως ἀρκεῖ μόνῃ ἢ παράθεσις βραχέων τινῶν ἀποσπασμάτων τῶν ποιήσεων τοῦ Ὀρφανίδου, ὅπως διαγνωσθῶσιν ἐντελῶς ἅπασαι αἱ λαμπραὶ αὐτῶν ιδιότητες. Πρὸς τοῦτο λαμβάνομεν ὑπ' ὄψει τὴν Χτὸν Δούλην, τὸ ἐξοχώτερον τῶν ποιημάτων αὐτοῦ.

Ἐν τῇ ἐνάρξει ἀποφεύγων τὴν συνήθη παρὰ τοῖς ἐπικοῖς ποιηταῖς ἐπίκλησιν τῆς Μούσης, ἢ ἄλλης τινὸς ἐμπνεούσης δυνάμεως, προβαίνει διὰ τῶν ἐπομένων ἡρέμων, ἡδέων καὶ ἀδιάστων στίχων :

Πρὸς τῆς Ἐλάσσονος πλέων Ἀσίας ὁ ναύτης τὰς ὄχθας
 Νῆσον φαῖδρὰν ἅπαντ' αὐ μακρὰν τῆς εὐδαίμονος Σμύρνης.
 Ἄν ἀρωμάτων τερπνῶν ἀτμοσφαῖρα εὐώδης τὴν λούη
 Δὲν εἶν' αὐτῆ τῶν Μακάρων ἡ νῆσος. . . . εἰς Ἐαρος ὦραν
 Ὅτε σιγοῦν πελάγη καὶ ὄρη, κ' ἡ φύσις ὑπνώπτει
 Μυστηριώδεις ἐὰν ἐξ αὐτῆς ἀποπέμπωνται φθόγγοι,
 Δὲν κατοικοῦσιν ἐκεῖ κινδυνώδεις τῶν μύθων Σειρήνες.

Οἷα τέχνη, οἷος ρυθμὸς, οἷα ἀρμονία συγκεντροῦνται ἐν τοῖς ὀλίγοις τούτοις στίχοις!

Περαιτέρω, οὐδόλως ἐπισκιάζων τὸν ποιητὴν, ἀναφαίνεται ὁ βοτανικὸς καὶ ὁ φυσιοδίφης καὶ ἐκτυλίσσεται ἡ ἐπομένη λαμπρὰ εἰκὼν :

Ἐτη παρῆλθον ἐννεὰ καὶ Μάρτιος μὴν τοῦ δεκάτου
 Τὰς πεδιάδας ἐκόσμη με ἄνθη φλογώδους λειρίου.—
 Οἱ πορφυροὶ τοῦ εἰφίου ἀστάχεις καὶ ἄνθη μυρία
 Παντοδαπὰ τὴν χοιρὰν καὶ κομψὰ τὴν ὑφὴν καὶ τὸ σχῆμα,
 Τὸν φαῖδρωπὸν καὶ χλωρὸν τῶν ἀγρῶν κατεποικίλλον δάπιν.
 Μετὰ τὰς ὑγρὰς πτέρυγας του ὁ νότος μειλίχιος πνέων,
 Πορτοκαλλέας ἰάσμων καὶ ρόδων, διέχεε μῦρα,

Κ' ἢ τρυφερά ἀηδῶν, τὴν σιγὴν διακόπτουσα ἤδεν,
 Ἄσμα τερπνόν, στεναγμὸν κ' εὐθυμίαν ἐκφράζον συγχρόνως.

Τῆς ὥρας αὐτῆς ἀπεικονίσεως τῆς φύσεως οὐδόλως τυγχάνει
 ἀσβενεστέρα ἢ ἀκόλουθος ἀρχιτεκτονικὴ περιγραφή:

Τῶν Θυμιανῶν πορφυροῖ καὶ τετράπλευρα στήλαι ἐκόσμιον
 Τὰς τῶν θυρῶν καὶ θυρίδων κομψὸς κ' εὐπρεπεῖς παραστάδας.
 Δώματα ἔνδον εὐρέα καὶ αἴθουσ' ἀρκούντως μεγάλαι
 Κεκοσμημένα ὑπῆρχον λαμπρῶς δι' ὥραιων ἐπίπλων.
 Τῆς Ἐνετίας ἐκεῖ τὰ πολύτιμα κἀτοπτρα, σκευὴ
 Σπάνια, ἔδραι γλυπτὰ καὶ δασύμαλλοι τάπητες ἦσαν,
 Ἐν ἀρμονίᾳ κοινῇ εὐπρεπῶς καὶ κομψῶς τεταγμένα.
 Δύο θυρίδες κ' ἡ θύρα τῆς κάτω μεγάλης αἰθούσης
 Εἰς ἀγλαόδενδρον κήπον ἠνοίγοντο ὅπου τὸ ρόδον,
 Διὰ τὰ μῦρα σεμνῶς ἠρυθρία ἐκλεύκου ἰάσμου,
 Ὅπου ἰάκυνθοι, κρῖνα, καὶ ἴα, καὶ ἄνθη ποικίλα,
 Ἐφιλονείκουν τὸ γέρας τοῦ κάλλους, σιγῶντα εὐγλώττως.

Ἴδου καὶ ἐν δραματικώτατον μέρος, ἀναμιμνήσκον ἔξοχον τὴν
 τρυφερότητα τοῦ «Ῥωμαίου καὶ τῆς Ἰουλιέττας,» καὶ τὴν ἀγρίαν
 ἀπελπισίαν τοῦ Φάουστ:

«—Κ' ἦσο τὸ μέλημα σὺ τῆς ζωῆς μου!...τῶν πόθων μου κέντρον!..
 Τῶν χρυσοπτέρων ἐλπίδων μου ἄναρ!.. ἠγρύπνουν σιμὰ σου
 Μήπως ὁ κῶνυψ ταράξῃ τὸν ὕπνον σου!... καύσων ἢ ψῦχος
 Μήπως ὡς ἄνθος λεπτὸν σὲ μαράνη!.. γλυκὰ ἐκοιμᾶσο
 Εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτάς, καὶ γλυκύτερον φιλίῳ ἀγάπης
 Ἐψοφητὶ, ὡς χιδόνος νιφάς, ἐπανάθετον τότε
 Εἰς τὸ ἀγνὸν μέτωπόν σου...» Ὅργίως δ' ἀνέκραζε πόλιν:
 «—Κατηραμένη νὰ ἦναι ἡ ὥρα καθ' ἣν ἐγεννήθης!
 Κατηραμένον τὸ πρῶτον μεῖδιμα τέκνου τοιοῦτου!
 Κατηραμένον τὸ φίλτρον! τὸ κάλλος! ὁ ἔρωσ! ὁ Κόσμος!»

Καὶ περαιτέρω ὁ αἰσθηματικώτατος ποιητὴς διερμηνεύει ἐξόχως
 τὴν πατριωτικὴν αὐταπάρησιν διὰ τῶν ἐπομένων ἐκφροστικωτάτων
 στίχων:

Σὲ συγχωρῶ ὡς πατὴρ σου! ὡς ἄνθρωπος ἄκρως σ' οἰκτεῖρω,
 Ἄλλ' ὡς πολίτης σ' ἐχθαίρω, καθὼς τοὺς δημίους τὸ θῦμα.

* *

*

Ἐν τούτοις μεθ' ὄλην τὴν μεγίστην αὐτοῦ ἀξίαν, ὁ Θεόδωρος
 Ὁρφανίδης ὑπέστη πολλὰς πικρίας ὡς ποιητῆς. Ἐξ ἑνὸς ἐν κοινωσίᾳ
 ἐν ἣ πᾶς διακρινόμενος καὶ ὑψούμενος ὑπὲρ τὴν κοινὴν ἐπιφάνειαν

τῶν ἄλλων, ὀφείλει νὰ σταυρωθῆ καὶ νὰ ὑποστῆ φρικώδη μαρτύρια. Μόνη ἡ ἀγριότης τῆς σήμερον ὑπερβαίνει τὴν ὠμότητα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωσίᾳ. Παράδοξον! Ἐν τῷ ἔθνει ἐκείνῳ, ὅπερ χαρακτηρίζει ἰδίως ἡ διαίρεσις καὶ ἡ διχόνοια, ἅπαντες συνοῦνται καὶ συνδέουσι τὰς χεῖρας, ὅπως ἐπιτεθῶσι κατὰ παντὸς ὑπερόχου. Οὕτως οἱ πάντες συνομνύουσι κατὰ τῆς προόδου καὶ ἐν τῷ οὐδόλῳ μοχθοῦσιν ὅπως, τὴν προκαλέσωσι, πλήσσωσι καὶ διώκουσιν αὐτὴν ἀνηλεῶς, ἐρχομένην αὐτομάτως. Καὶ οὕτω πάντες οἱ ὑπακούσαντες προθύμως εἰς τὴν ὠθησιν τοῦ πνεύματος καὶ εἰς τὴν πίεσιν τῆς καρδίας, ἐδηλητηριάσθησαν, ἐτάκθησαν, ἐξεώθησαν, κατεστράφησαν. Τὴν τύχην ταύτην ὑπέστη καὶ ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης, ἀλλ' εἶχε τὴν δύναμιν ν' ἀντιστῆ ἐπὶ μακρόν, μέχρις οὗ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τέλους ἀπεγοητεύθη καὶ κατεπονθήθη. Ἀλλὰ δὲν κατεβλήθη εὐχερῶς. Πρὶν ἢ καταπέση ἐπάλαισε, καὶ ἐπάλαισεν ἐρρωμένως. Οὐδὲν ὀρρωδῶν συνέσφιξε τοὺς ὀδόντας, καὶ προτεινῶν ἀπειλητικῶς τὰς στιβαρὰς πγκμάς του κατὰ τῶν ἀγρίως ἐπιτεθέντων κατ' αὐτοῦ, ἐξεσφενδόνισε τοὺς ἰσχυροὺς τούτους καὶ ἀποφασιστικοὺς λόγους:

« Πόλεμον ἐκήρυξαν αὐτοὶ κατὰ τῆς προόδου τῆς κοινωσίας, πόλεμον θανάσιμον τοῖς κηρύττω· καὶ ἐγὼ ὡς μέλος τῆς κοινωσίας! . . .

« Εἶναι ὀξεῖς καὶ φαρμακεροὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν, καὶ πιθανὸν νὰ ὑποκύψω, ὡς ὑπέκυψαν καὶ ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ πολὺ γενναίωτεροι. Ἀδιάφορον! Καὶ ἡ ἦττα εἶναι ἐντιμος καὶ ἐνδοξος ὅσον ἡ νίκη! »

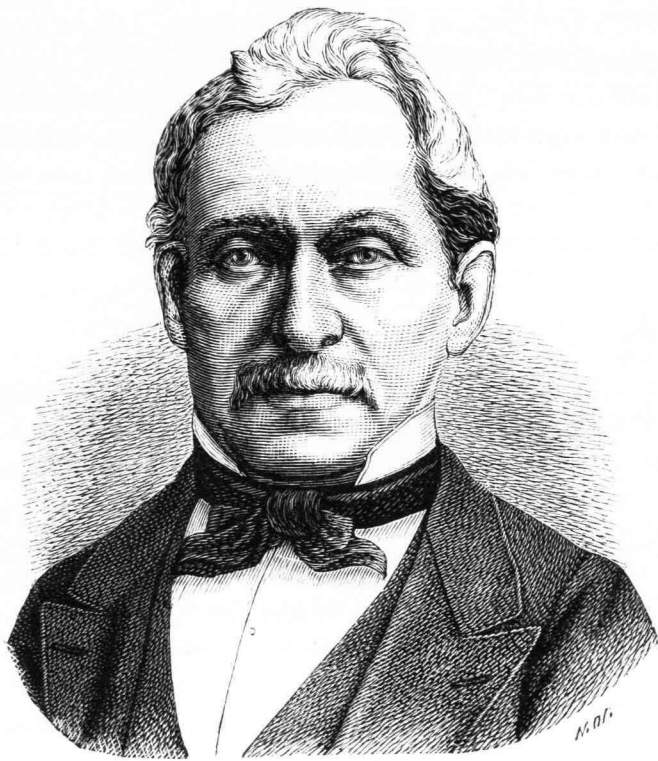
Καὶ εἶτα ἐπιλέγει:

« Ἀπολιπὼν πρὸ δεκαπενταετίας τὸ στάδιον τῶν πολιτικῶν διαπληκτισμῶν, δύο θεότητας λατρεύω μόνον, εἴτε ὡς ἐρημίτης ἐγκλειστος ἐν τῇ οἰκίᾳ μου μένων, εἴτε τὰ ὑψηλὰ τῆς πατρίδος μας καὶ ἐνδοξα ὄρη περιηγούμενος: τὴν Βοτανικὴν Ἐπιστήμην καὶ τὴν Ποίησιν. Ἄμουσοί τινες ψυχαὶ μοὶ λέγουσι σήμερον « Ἄφες τὴν Ποίησιν! » αὔριον ἴσως θέλουσι κράξει « Ἄφες τὴν Ἐπιστήμην! » τοῦτέστι, μηδενίσου, γενοῦ κτῆνος ὡς ἡμεῖς. »

« Ὅχι μὰ τὸν Θεόν! τοῦτο δὲν θέλω πράξει ποτέ! ἐνόσω ὑπάρχει ἐν ἐμοὶ πνοή καὶ λογικόν. »

* *

Ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης ἐπάλαισεν, ἐπάλαισεν, ἀλλ' ὑπέκυψεν ἐπὶ τέλους.

ΞΑΥΕΡΙΟΣ ΛΑΝΔΕΡΕΡ

(Κατὰ φωτογραφίαν παλαιῆς ἐποχῆς.)

Ἐν Ἑλλάδι, εἶναι τοιοῦτος ὁ πνευματικὸς βίος, τσαῦται πικρία, δυσχέρεια καὶ ἀπογοητεύσεις συνωδεύουσιν αὐτὸν, ὥστε ὁ ἀκολουθῶν αὐτὸν, ὀφείλει ἢ νὰ γίνη ἐξωμότης, ἢ ν' ἀποθάνῃ ταχέως, ἢ νὰ ἐξαντληθῇ, ἐὰν δὲν ἐπιθυμῇ νὰ ἐξορισθῇ ἐκουσίως εἰς τι μονήρες καὶ ἤρεμον νησίδιον ὡς ὁ Βαλαωρίτης ἢ νὰ διαμένῃ ἐν ταῖς μεγάλαις πρωτευούσαις μεγάλων κοινωγιῶν ὡς ὁ Ἀλέξανδρος Ραγκβῆς.

Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐλλείπουσιν ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ γόητρα, ἅπασαι αἱ λεπταὶ καὶ ὑψηλαὶ ἀπολαύσεις, ἅπασαι αἱ ἡδέισι καὶ ἀναπαυστικαὶ ἀντιδράσεις, αἵτινες ἀλλαχοῦ πρᾶνουσιν, ἀμείβουσι καὶ διεγείρουσι τὸν πνευματικὸν βίον.

Μία τῶν μεγαλειτέρων εὐδαιμονιῶν τοῦ βίου τούτου, τυγχάνει ἐν ἄλλαις χώραις, ἢ μετὰ συναδέλφων ἀναστροφή, ἢ ἀμοιβαία ἐνθάρρυνσις καὶ ἐκτίμησις, τὸ σέβας καὶ ἡ ὑπόληψις πρὸς ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους.

Ἄλλ' ἐνταῦθα οὐ μόνον οὐδὲν τούτων ὑπάρχει, ἀλλ' ἐντελῶς τ' ἀντίθετα ἀναδείκνυνται.

Δὲν εὐρίσκει τις ἀνθρώπους ἔχοντας κοινὰ αἰσθήματα καὶ κοινὰς ιδέας καὶ εὐγενῶς τὸν αὐτὸν εὐγενῆ σκοπὸν ἐπιδιώκοντας.

Ἐὰν ὑπάρχωσιν ὄντα τινὰ παρωδοῦντα τὸν πνευματικὸν βίον, ταῦτα ἀποξέλπουσι καὶ κατατρώγουσι ἀλλήλα, καὶ τότε μόνον συνασιζονται, ὅταν ἴδωσιν ἕτερόν τινα ὑπέρτερον, ἐρχόμενον νὰ συνθλίψῃ καὶ νὰ συντρίψῃ διὰ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τὴν ἀθλίαν καὶ ἀηδῆ μηρμυκίαν των.

Ἐπειτα, ἔλειπεν ἐντεῦθεν ἡ ἀντίδρασις, ἥτις ζωογονεῖ τὸν καταπονούμενον ὄργανισμὸν, καὶ ἀνίστησι τὸ ἐξαντλούμενον πνεῦμα. Ὄφείλει τις νὰ μοχθῇ καὶ ν' ἀγωνιᾷ ἀενάως ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἀπολαύσεως. Καὶ ἀφ' οὗ ἐξαντλήσῃ σταγόνα πρὸς σταγόνα τὸ ἔλαιον τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ αἰσθήματος, οὐδαμῶθεν δυνάμενος ν' ἀνανεώσῃ τοῦτο, ὀφείλει νὰ ἐκπνεύσῃ ἢ νὰ παραφρονήσῃ, ἐὰν δὲν ἀπολιθωθῇ καὶ ἀποβορβορωθῇ.

* *

Οἱ πάντες γνωρίζουσιν ἤδη ὅποσον θλιβερῶς καὶ συγκινητικῶς κατέληξεν ἡ μακρὰ, ἐπίπονος, καὶ ἰσχυρὰ πάλη, ἣν ἐπὶ τσοῦτον χρόνον γενναίως ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης διεξήγαγεν ὑπὲρ τοῦ πνεύματος.

Ἵπέστη τρομερὰν προδοσίαν.

Ἐκεῖνο ὑπὲρ οὗ ἀφίερωσεν ἀπάσας τὰς δυνάμεις του, ἐγκατέλιπεν αὐτὸν ἐν τῷ τέρματι τῶν τοσοῦτων, τοσοῦτο μεγάλων καὶ εὐκλεῶν ἀγώνων του.

Προησθάνθη τοῦτο.

Ὡς πάντες οἱ μεγάλοι ποιηταί, ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης ὑπῆρξε προφήτης.

Καὶ προεῖπε τὸ ἀλγεινὸν πλὴν εὐγενὲς ἀποτέλεσμα τοῦ ἡρωϊκοῦ καὶ ἐνδόξου πολέμου αὐτοῦ διὰ τῶν ἐπομένων δύο στίχων του:

« Αἱ ψυχικαὶ μας πληγαὶ φαρμακεύουσι πρῶτον τὸ πνεῦμα,
» Τὸ ὑλικότερον εἶτα ταχέως φονεύουσι σῶμα. »

* *

Ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης, ἐπάλαισεν, ἐπάλαισεν, ἀλλ' ὑπέκυψεν ἐπὶ τέλους.

« Ἀδιάφορον! Καὶ ἡ ἥττα εἶναι ἔντιμος καὶ ἔνδοξος ὅσον ἡ νίκη. »

TIMESON

Σ. Π. ΣΤΟΑΣ. Ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ καὶ διακεκριμένῃ συμμετοχῇ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔργῳ τοῦ κ. Εὐσταθίου Χρονοπούλου, γνωστοῦ εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον καὶ τὸν ἐν γένει λόγιον κόσμον ὑπὸ τὸ ὠραῖον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ψευδώνυμον TIMESON, ἐν διαφόροις ἐγκρίτοις φύλλοις καὶ περιοδικοῖς, τελευταῖον δὲ ἐκ τῆς διαρκεῦς καὶ πεφωτισμένης αὐτοῦ συνεργασίας ἐν τῇ παρ' ἡμῖν πρωτεύουσῃ καὶ ἀληθῶς τιμῶσῃ τὸν ἑλληνικὸν τύπον ἡμερηίδι ἢ Ἀκρόπολις, λογιζόμεθα τῶντι εὐτυχεῖς, καὶ ὑπερφηρανευόμεθα δικαίως. Ὁ κ. Χρονόπουλος πεπρωτισμένος διὰ σπανίας νοημοσύνης καὶ πολυτίμου μαθήσεως, περὶ πλέον δὲ κεκτημένος εὐρεῖαν καὶ ποικίλην παιδείαν μετὰ λεπτοτάτης εὐφυΐας, σήμερον κατέχει ἐξάριτον ὄλως καὶ ἐπιφανῆ θέσιν ἐν ταῖς γράμμασιν.

